

Pojištění odpovědnosti za škodu

Právo poškozeného na plnění vůči pojistiteli škůdce podle § 9 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb. je originárním právem založeným zvláštním právním předpisem, které - byť je odvozeno od právního vztahu mezi pojistitelem a pojištěným škůdcem - nemá povahu nároku na náhradu škody. Pojistitel se nestává osobou odpovědnou za škodu namísto škůdce, avšak citované ustanovení dává poškozenému oprávnění uplatnit svůj nárok přímo proti pojistiteli toho, kdo mu odpovídá za škodu; to ovšem neznamená, že by do odpovědnostního vztahu mezi škůdcem a poškozeným nastoupil namísto škůdce jeho pojistitel, který není za vzniklou škodu odpovědný. Jeho povinností je pouze plnit za pojištěného, jestliže poškozený vůči němu uplatnil své právo na plnění. Plnění pojistitele poskytnuté poškozenému není plněním z titulu jeho odpovědnosti za škodu, neboť osobou odpovědnou za škodu způsobenou poškozenému je pojištěný. Tyto závěry platí i v případě, kdy za (nepojištěného) škůdce poskytuje plnění poškozenému Česká kancelář pojistitelů z garančního fondu podle § 24 odst. 2 zákona č. [168/1999](#) Sb. Stejná situace bude v případě plnění za škodu způsobenou provozem cizozemského vozidla, jehož řidiči nevzniká při provozu tohoto vozidla na území České republiky povinnost uzavřít hraniční pojištění [§ 24 odst. 2 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb.]. Není-li plnění za škůdce poskytované Českou kanceláří pojistitelů z garančního fondu plněním z titulu odpovědnosti za škodu na zdraví, neuplatní se na něj úprava občanského zákoníku o dvouleté subjektivní promlčecí době u náhrady škody (§ 106 odst. 1 obč. zák.), nýbrž úprava o promlčení nároku na pojistné plnění podle § 101 obč. zák. ve spojení s § 8 zákona o pojistné smlouvě.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1002/2012, ze dne 21.3.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. P., zastoupeného Mgr. M.D., advokátem se sídlem v P., proti žalované České kanceláři pojistitelů, se sídlem v P., zastoupené Mgr. R.T., advokátem se sídlem v P., o plnění z garančního fondu, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 11 C 178/2008, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. září 2011, č. j. 64 Co 245/2011-151, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 9. 2011, č. j. 64 Co 245/2011-151, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 15. 12. 2010, č. j. 11 C 178/2008-129, ve výrocích o platební povinnosti žalované v částce 751.000,- Kč s příslušenstvím, o náhradě nákladů řízení a o poplatkové povinnosti, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 5 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 15. 12. 2010, č. j. 11 C 178/2008-129, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 1.375.200,- Kč s příslušenstvím, zamítl žalobu ohledně 999.000,- Kč, zastavil řízení ohledně 288.477,40 Kč s příslušenstvím a povinnosti platit měsíčně 9.923,- Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že dne 3. 5. 2006 v podvečerních hodinách se švýcarský občan A. H. otáčel s vozidlem Volvo na silnici I. třídy do protisměru v době, kdy již mohl vědět, že se k němu zezadu blíží žalobce na motocyklu Kawasaki, a vytvořil tím náhlou překážku v jízdě, na kterou již žalobce nebyl schopen zareagovat, do vozidla narazil a utrpěl rozsáhlá zranění s trvalými následky. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že řidič vozidla A. H. porušil povinnost podle § 4 písm. a), b), § 5 odst. 1 písm. b), § 24 odst. 1 ve spojení s § 21 odst. 1 zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Protože jde o švýcarského státního občana, vozidlo bylo registrováno ve

Švýcarsku a pojištění je zaručeno švýcarskou kanceláří pojistitelů podle § 14 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), je ve věci pasivně legitimována žalovaná Česká kancelář pojistitelů [§ 24 odst. 2 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb.]. Bolest byla znalcem po zvýšení o 50 % podle § 6 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. [440/2001](#) Sb. ohodnocena 2.085 body, ztížení společenského uplatnění stejným postupem 7.625 body. Soud prvního stupně neshledal důvodnou námitku promlčení, neboť k dopravní nehodě došlo dne 3. 5. 2006 a žaloba byla podána 30. 4. 2008, tedy ve dvouleté subjektivní promlčecí době podle § 106 odst. 1 obč. zák. Za bolest přiznal 250.200,- Kč a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 70.200,- Kč (ve zbytku byl již nárok mimosoudně uhrazen). U ztížení společenského uplatnění soud přistoupil vzhledem k trvalým následkům v životě žalobce ke zvýšení podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. [440/2001](#) Sb. o jeden násobek a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 1.305.000,- Kč (co do částky 999.000,- Kč žalobu zamítl).

K odvolání žalované Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 8. 9. 2011, č. j. 64 Co 245/2011-151, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku ohledně částky 751.000,- Kč s příslušenstvím, ve výroku o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky a vůči státu, a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně a ztotožnil se i s jeho závěrem, že nárok žalobce na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění v rozsahu rozšíření žaloby podáním došlým soudu prvního stupně dne 25. 6. 2010 není promlčen. Žalobce se o rozsahu náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění dozvěděl až ze znaleckého posudku vypracovaného v průběhu nalézacího řízení a bezprostředně poté žalobu rozšířil. Protože u práva na náhradu škody na zdraví platí pouze dvouletá subjektivní promlčecí doba podle § 106 odst. 1 obč. zák., nárok na náhradu škody na zdraví v napadeném rozsahu 751.000,- Kč promlčen není.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř., neboť odvolací soud posoudil určitou právní otázku jinak, než je řešena v konstantní judikatuře vyšších soudů. Namítá, že předmětem řízení není nárok na náhradu škody, nýbrž na plnění z garančního fondu s promlčecí dobou podle § 18 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb. ve spojení s § 8 zákona č. [37/2004](#) Sb. K pojistné (škodné) události došlo dne 3. 5. 2006, promlčecí doba tedy začala plynout dne 3. 5. 2007 a skončila 3. 5. 2010; žalobce rozšířil žalobu až dne 25. 6. 2010, proto je část nároku promlčena. Navíc rozsah poškození zdraví byl žalobci znám již před zpracováním posudku znaleckým ústavem. Navrhla, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření k dovolání uvedl, že tříletá promlčecí doba počíná běžet rok od pojistné události [§ 3 písm. b) zákona č. [37/2004](#) Sb.], nikoli rok od škodné události [§ 3 písm. u) tohoto zákona], jíž je dopravní nehoda. Pokud tedy škoda na žalobcově zdraví v podobě bolesti vznikla (byla završena) dne 19. 6. 2008 a v podobě ztížení společenského uplatnění dne 3. 5. 2007, teprve s těmito daty byl spojen vznik povinnosti žalované poskytnout plnění, tj. až tehdy vznikla pojistná událost. Navrhl, aby bylo dovolání zamítnuto.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) vzhledem k datu vydání napadeného rozhodnutí postupoval podle dosavadních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012 - srov. čl. II bod 7 zákona č. [404/2012](#) Sb. - dále též jen „o.s.ř.“). Po zjištění, že dovolání bylo proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu podáno v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.) účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 o.s.ř., dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. pro řešení otázky promlčení nároku poškozeného na plnění z garančního fondu České kanceláře pojistitelů; dovolání je důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., které dovolatelka uplatňuje

jako dovolací důvod, může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 3036 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, podle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

Vzhledem k tomu, že promlčecí doba počala běžet přede dnem 1. 1. 2014, kdy zákon č. [89/2012](#) Sb. nabyl účinnosti, je třeba posoudit otázku promlčení podle dosavadních předpisů, tj. podle zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník (dále opět jen „obč. zák.“), či zákona č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě.

Podle § 6 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění účinném do 31. 5. 2008 (před účinností zákona č. [137/2008](#) Sb.), tj. v době dopravní nehody, pojištění odpovědnosti se vztahuje na každou osobu, která odpovídá za škodu způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě. Podle odstavce 2 písm. a) tohoto ustanovení nestanoví-li tento zákon jinak, má pojištěný nárok, aby pojistitel za něho nahradil v rozsahu a ve výši podle zvláštního právního předpisu poškozeným uplatněné a prokázané nároky na náhradu škody na zdraví nebo usmrcením.

Podle § 9 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb. poškozený má právo uplatnit svůj nárok na plnění podle § 6 u příslušného pojistitele nebo u České kanceláře pojistitelů, jedná-li se o nárok na plnění z garančního fondu podle § 24.

Podle § 24 odst. 2 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb. Česká kancelář pojistitelů poskytuje z garančního fondu poškozenému plnění za škodu způsobenou provozem cizozemského vozidla, jehož řidiči nevzniká při provozu tohoto vozidla na území České republiky povinnost uzavřít hraniční pojištění.

Podle § 8 zákona č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě, právo na plnění z pojištění se promlčí nejpozději za 3 roky, a jedná-li se o životní pojištění (§ 54), za 10 let; promlčecí doba práva na pojistné plnění počíná běžet za 1 rok po vzniku pojistné události. To platí i v případě, kdy poškozenému vznikl přímý nárok na pojistné plnění vůči pojistiteli, nebo v případě, kdy pojištěný žádá na pojistiteli úhradu částky, kterou poskytl poškozenému jako náhradu škody, za kterou poškozenému odpovídá.

Právo poškozeného na plnění vůči pojistiteli škůdce podle § 9 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb. je originárním právem založeným zvláštním právním předpisem, které – byť je odvozeno od právního vztahu mezi pojistitelem a pojištěným škůdcem – nemá povahu nároku na náhradu škody (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2007, sp. zn. 25 Cdo 113/2006, uveřejněný pod č. 93/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Podle ustálené soudní praxe se pojistitel nestává osobou odpovědnou za škodu namísto škůdce, avšak citované ustanovení dává poškozenému oprávnění uplatnit svůj nárok přímo proti pojistiteli toho, kdo mu odpovídá za škodu; to ovšem neznamená, že by do odpovědnostního vztahu mezi škůdcem a poškozeným nastoupil namísto škůdce jeho pojistitel, který není za vzniklou škodu odpovědný. Jeho povinností je pouze plnit za pojištěného, jestliže poškozený vůči němu uplatnil své právo na plnění. Mezi právem poškozeného na náhradu vzniklé škody proti škůdci (§ 420, případně § 427 a násl. obč. zák.) a specifickým právem poškozeného na výplatu plnění za pojištěného škůdce (§ 9 odst. 1 zákona) je třeba důsledně rozlišovat. Plnění pojistitele poskytnuté poškozenému není plněním z titulu jeho odpovědnosti za škodu, neboť osobou odpovědnou za škodu způsobenou poškozenému je pojištěný. Tyto závěry platí i v případě, kdy za (nepojištěného) škůdce poskytuje plnění poškozenému Česká kancelář pojistitelů z garančního fondu podle § 24 odst. 2 zákona č. [168/1999](#) Sb. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2009, sp.

zn. 25 Cdo 968/2008, uveřejněný pod č. 8/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Stejná situace pak bude v případě plnění za škodu způsobenou provozem cizozemského vozidla, jehož řidiči nevzniká při provozu tohoto vozidla na území České republiky povinnost uzavřít hraniční pojištění [§ 24 odst. 2 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb.]. Z toho vyplývá, že není-li plnění za škůdce poskytované Českou kanceláří pojistitelů z garančního fondu plněním z titulu odpovědnosti za škodu na zdraví, neuplatní se na něj úprava občanského zákoníku o dvouleté subjektivní promlčecí době u náhrady škody (§ 106 odst. 1 obč. zák.), nýbrž úprava o promlčení nároku na pojistné plnění podle § 101 obč. zák. ve spojení s § 8 zákona o pojistné smlouvě.

Je tedy zřejmé, že odvolací soud otázku promlčení nároku na plnění z garančního fondu posoudil podle nesprávného právního předpisu a uplatněný dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. je tudíž naplněn; Nejvyšší soud proto rozhodnutí odvolacího soudu v napadeném rozsahu zrušil (§ 243b odst. 2 věta za středníkem o.s.ř.) a vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl tento rozsudek zrušen, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil i jeho rozsudek a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 5 k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; soud posoudí námitku promlčení podle § 101 obč. zák. ve spojení s § 8 zákona o pojistné smlouvě, přičemž ve vztahu ke konkrétním časovým souvislostem uplatnění nároku v dané věci vyloží pojem pojistná událost pro poměry zákona č. [168/1999](#) Sb., který s tímto pojmem nepracuje.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)